

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра Ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шикули

“ЗАТВЕРДЖЕНО”

ННІ лісового і садово-паркового
господарства
«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
ІЗ ДИСЦИПЛІНИ “ҐРУНТОЗНАВСТВО”**

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність Н 3 Садово-паркове господарство

Освітня програма «Садово-паркове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доцент, кандидат с.-г. наук О.В.Піковська

Київ – 2026

Опис навчальної дисципліни

“Ґрунтознавство”

Практика розміщена на <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3729>

Ґалузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Бакалавр
Ґалузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	НЗ «Садово-паркове господарство»
Освітня програма	«Садово-паркове господарство»
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Нормативна
Загальна кількість годин	30
Кількість кредитів ECTS	1
Кількість змістових модулів	1
Форма контролю	<i>Залік</i>

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета практики: поглиблення та закріплення знань, отриманих студентами в процесі теоретичного та практичного навчання, набуття ними практичних умінь та навичок під час проведення польових і лабораторних досліджень.

База практики: База практики: Національний природний парк "Голосіївський", околиці м.Києва, навчально-наукові лабораторії кафедри ґрунтознавства та охорони ґрунтів ім. проф. М.К.Шикули НУБіП України (навчальний корпус № 2).

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню: ґрунтознавство

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі

навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

Програмні результати навчання (ПРН):

4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.

5. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ГРУНТОЗНАВСТВО”

Програма практики включає:

1. Польове обстеження ґрунтів території

Польове обстеження ґрунтів, його завдання, періодичність, види. Ознайомлення з комплексом природних умов місцевості. Ознайомлення з методами і етапами польового обстеження ґрунтів. Проведення спостережень, визначень і аналізів в польових умовах: – вивчення та опис рельєфу і місця залягання ґрунту по рельєфу; – геологічної будови місцевості; – рослинності, ґрунтової фауни; – клімату; – впливу на ґрунт господарської діяльності людини. Ознайомлення з матеріалами попереднього обстеження. Ознайомлення з територією на місцях обстеження. Планування розрізів напів'ям, прикопок. Розбивка поля на елементарні ділянки на топографічній основі.

2. Відбір зразків ґрунту з генетичних горизонтів для лабораторних аналізів

Вибір місця для закладання ґрунтового розрізу. Схема відбору ґрунтових зразків з генетичних горизонтів. Обладнання для відбору ґрунтових проб. Визначення домінуючих процесів (дерновий, луговий). Опис ґрунтового розрізу і діагностика ґрунтів (тип, підтип, вид, різновидність ґрунту). Підготовка зразків до лабораторних аналізів.

3. Визначення гранулометричного складу ґрунтів і структури ґрунту

Підготовка ґрунту до аналізу на визначення гранулометричного складу. Визначення гранулометричного складу ґрунту методом піпетки у модифікації Н.А. Качинського. Визначення гранулометричного складу польовими методами. Визначення гранулометричного складу ґрунту у сухому стані («сухий метод», «сухе розтирання»). Визначення гранулометричного складу ґрунтів у вологому стані («мокрый метод», «мокре розтирання»). Визначення гранулометричного складу ґрунтів у вологому стані ("проба на скачування"). Ознайомлення з типами та видами структури ґрунту. Визначення із зразків ґрунту структури кожного генетичного. Вивчення якості структури. Визначення водостійкості макроструктури. Фракціонування ґрунту у повітряно-сухому стані.

4. Визначення вмісту гумусу та побудова профільного розподілу показників ґрунту

Підготовка зразків ґрунту для визначення вмісту гумусу, аналіз зразків ґрунту на вміст гумусу за методом Тюріна в модифікації Симакова. Побудова

профільного розподілу вмісту гумусу. Розрахунок запасів гумусу. Оцінка вмісту і запасів гумусу у ґрунтах.

5. Камеральні роботи та складання ґрунтової карти

Складання документації ґрунтового обстеження. Оформлення щоденника за практику, складання та оформлення звіту за практику. Розробка заходів із раціонального використання досліджених ґрунтів.

Структура навчальної практики

№	Зміст і завдання	Години
День 1	Характеристика умов ґрунтоутворення. Закладка розрізів ґрунту	5
День 2	Варіант 1. Опис ґрунтів зони Полісся відповідно до програми практики	5
День 3	Варіант 1. Опис профілю ґрунтів зони Лісостепу відповідно до програми практики	5
День 4	Варіант 1. Лабораторний аналіз зразків ґрунту на визначення вмісту гумусу, гранскладу та структури ґрунту	5
День 5	Побудова профільного розподілу вмісту гумусу та гранулометричного складу.	5
Самостійна робота	Проаналізувати особливості використання розглянутих ґрунтів у садово-парковому господарстві та розробити заходи з підвищення їх родючості	5
Разом		30

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид діяльності	Кількість балів
День 1. Виконання програми, участь в описі умов ГУ, закладці розрізу	5
День 2. Опис ґрунтів зони Полісся відповідно до програми практики	5
День 3. Опис ґрунтів зони Лісостепу відповідно до програми практики	5
День 4. Лабораторний аналіз зразків ґрунту	5
День 5. Побудова профільного розподілу вмісту гумусу та гранулометричного складу.	5

Підготовка звіту за практику відповідно до плану та вимог	50
Захист звіту	25
Всього за навчальну практику	100

Підсумки навчальної практики підводяться у формі складання індивідуального заліку викладачу. До заліку допускаються студенти, які повністю виконали програму навчальної практики і подали звітну документацію. Кожен студент працює **індивідуально**.

Всі роботи виконує самостійно під керівництвом викладача.

Оцінювання студента відбувається за шкалою:

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Зараховано	90-100
	74-89
	60-73
Не зараховано	0-59

Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3729>
2. Піковська О.В. Робочий зошит із дисципліни «Ґрунтознавство з основами геології». К.: НУБіП України, 2022, 178 с.
3. ДСТУ ISO 11259:2004 Якість ґрунту. Спрощений опис ґрунту (ISO 11259:1998, IDT)

Рекомендовані джерела інформації

1. Піковська О.В., Балаєв А.Д. [Ґрунтознавство](http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/3924) з основами геології: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2016. 472 с. <http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/3924>
2. Піковська О.В., Тонха О.Л. Технології раціонального використання ґрунтів: навчальний посібник. Київ, 2024. 338 с.
3. Забалуєв В.О., Балаєв А.Д., Тонха О.Л., Піковська О.В. Ґрунтові деградації і технології відтворення родючості ґрунтів. К. Видавничий центр НУБіП України, 2023. 240 с.
4. Ґрунтознавство. Назаренко І.І., Польчина С.М. Нікорич В.А. Ґрунтознавство: Підручник. / Сайт: «Ґеографія». https://geoknigi.com/book_view.php?id=685